

EDUCATIONAL SCIENCES (METHODOLOGICAL PROBLEMS OF PEDAGOGY, HISTORY OF PEDAGOGY, ANDRAGOGY AND MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS)

ОСВІТНІ НАУКИ (МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ, ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ, АНДРАГОГІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ЗАКЛАДАМИ)

UDC 355.233:37.035.01:378

DOI 10.35433/pedagogy.1(124).2026.1

BASIC GENERAL MILITARY TRAINING (BGMT) IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AS A FACTOR IN FORMING LEADERSHIP COMPETENCE AND CITIZENS' READINESS FOR NATIONAL RESISTANCE

N. M. Bovsunovska*, **O. M. Boreiko****, **A. M. Harlinska*****, **Yu. H. Korniiichuk******

The article examines the role of theoretical component of basic general military training (BGMT) in higher education institutions as a factor in the formation of leadership competence and citizens' readiness for national resistance. The regulatory and legal principles of the organization of BGMT and its place in the system of training citizens to fulfill their constitutional duty to protect the state are analyzed. The results of an empirical study aimed at assessing the impact of theoretical component of BGMT on the development of value orientations, decision-making ability, psychological stability, team interaction and professional readiness of higher education seekers are presented. The key

* Candidate of Biological Sciences (PhD in Biology), Docent
(Zhytomyr Ivan Franko State University)
Bovsunovska-N@zu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-8137-114X

** Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Pedagogy), Docent
(Zhytomyr Ivan Franko State University)
Boreiko-O@zu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-8457-720X

*** Candidate of Biological Sciences (PhD in Biology), Docent
(Zhytomyr Ivan Franko State University)
Harlinska-A@zu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-7859-8637

**** Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Pedagogy), Docent
(Korolov Zhytomyr Military Institute)
korniy.yg@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0699-3811

structural components of leadership competence that are formed in the training process are identified, namely cognitive, value-motivational, behavioral and socio-communicative. It was established that the level of formation of individual components of leadership competence varies within 55-70%, which indicates a sufficient level of their development at the stage of initial training. Thus, more than 60% of respondents demonstrate a responsible attitude towards command activities and awareness of the role of a military leader, 70.6% are able to assess risks when making decisions, and about 60% note the development of psychological resilience and readiness to act in stressful conditions. The role of theoretical training in the formation of a conscious civic position, the development of responsibility and readiness to act in crisis and uncertain conditions is emphasized. Attention is focused on the need to integrate modern educational approaches focused on practical orientation, the development of critical thinking and adaptability of education seekers. The prospects for the transformation of basic combined-arms training in the context of the implementation of the educational component "Fundamentals of National Resistance" as a component of the formation of a comprehensively prepared citizen are outlined.

Keywords: basic general military training (BGMT), higher education institutions, leadership competence, national resistance, professional readiness, civic responsibility.

БАЗОВА ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВКА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ГОТОВНОСТІ ГРОМАДЯН ДО НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ

Н. М. Бовсуновська, О. М. Борейко, А. М. Гарлінська, Ю. Г. Корнійчук

У статті розглянуто роль теоретичної підготовки базової загальновійськової підготовки у закладах вищої освіти як чинника формування лідерської компетентності та готовності громадян до національного спротиву. Проаналізовано нормативно-правові засади організації базової загальновійськової підготовки та її місце в системі підготовки громадян до виконання конституційного обов'язку щодо захисту держави. Представлено результати емпіричного дослідження, спрямованого на оцінку впливу теоретичної підготовки базової загальновійськової підготовки на розвиток ціннісних орієнтацій, здатності до прийняття рішень, психологічної стійкості, командної взаємодії та професійної готовності здобувачів вищої освіти. Визначено ключові структурні компоненти лідерської компетентності, що формуються у процесі підготовки, зокрема когнітивний, ціннісно-мотиваційний, поведінковий та соціально-комунікативний. Встановлено, що рівень сформованості окремих компонентів лідерської компетентності варіюється в межах 55-70%, що свідчить про достатній рівень їх розвитку на етапі первинної підготовки. Зокрема, понад 60% респондентів демонструють сформованість відповідального ставлення до командної діяльності та усвідомлення ролі військового лідера, 70,6% здатні оцінювати ризики під час прийняття рішень, а близько 60% відзначають розвиток психологічної стійкості та готовності діяти в умовах стресу. Підкреслено роль теоретичної підготовки у формуванні усвідомленої громадянської позиції, розвитку відповідальності та готовності до дій у кризових і невизначених умовах. Акцентовано увагу на необхідності інтеграції сучасних освітніх підходів, орієнтованих на практичну спрямованість, розвиток критичного мислення та адаптивності здобувачів освіти. Окреслено перспективи трансформації базової загальновійськової підготовки в контексті впровадження освітньої компоненти "Основи національного спротиву" як складової формування всебічно підготовленого громадянина.

Ключові слова: базова загальновійськова підготовка, заклади вищої освіти, лідерська компетентність, національний спротив, професійна готовність, громадянська відповідальність.

Introduction of the issue. Modern security challenges and the need to increase the state's defense capability necessitate the training of citizens who can act effectively in conditions of uncertainty, crisis and combat situations. In this

Постановка проблеми. Сучасні безпекові виклики та необхідність підвищення обороноздатності держави зумовлюють потребу у підготовці громадян, здатних ефективно діяти в умовах невизначеності, кризових та

context, the formation of not only professional but also leadership competence, which involves the ability to make decisions, responsibility, initiative, psychological resilience and effective team interaction, is of particular importance.

In accordance with the provisions of the current legislation of Ukraine, in particular the Law of Ukraine "On Military Duty and Military Service" and the Law of Ukraine "On the Fundamentals of National Resistance", the training of citizens to defend the state is a component of national security and involves the formation of readiness to fulfill the constitutional duty to defend the Fatherland [1; 2]. An important element of this system is basic military training, which is integrated into the educational process of higher education institutions, as defined by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 21, 2024 No. 734 "On Approval of the Procedure for Conducting Basic General Military Training (BGMT) for Citizens of Ukraine Obtaining Higher Education and Police Officers" and is aimed at ensuring that students acquire the relevant knowledge, skills and abilities.

At the same time, the issue of assessing the effectiveness of theoretical training of BGMT (TTBGMT) as an educational component in the formation of leadership competence and readiness of young people for national resistance remains relevant. The comprehensive impact of TTBGMT on the development of value orientations, decision-making ability, psychological stability and team interaction of higher education applicants is insufficiently researched.

Current state of the issue. The formation of leadership competence in the military sphere is becoming particularly relevant in the context of modern security challenges and armed aggression against Ukraine. As researchers note, the manifestation of leadership in combat conditions is not only a professional necessity, but also a key mission that determines the effectiveness of task performance. In this context, the development of character, professionalism and the ability to self-improvement is of great importance, because the mission of a

бойових ситуацій. У цьому контексті особливого значення набуває формування не лише професійної, а й лідерської компетентності, що передбачає здатність до прийняття рішень, відповідальність, ініціативність, психологічну стійкість та ефективну командну взаємодію.

Відповідно до положень чинного законодавства України, зокрема Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" та Закону України "Про основи національного спротиву", підготовка громадян до захисту держави є складовою національної безпеки та передбачає формування готовності до виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни [1; 2]. Важливим елементом цієї системи виступає базова загальновійськова підготовка, яка інтегрується в освітній процес закладів вищої освіти що визначено Постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. № 734 "Про затвердження Порядку проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських" та спрямована на набуття здобувачами освіти відповідних знань, умінь і навичок.

Разом з тим, актуальним залишається питання оцінки ефективності теоретичної підготовки базової загальновійськової підготовки (ТПБЗВП) як освітнього компонента у формуванні лідерської компетентності та готовності молоді до національного спротиву. Недостатньо дослідженим є комплексний вплив ТПБЗВП на розвиток ціннісних орієнтацій, здатності до прийняття рішень, психологічної стійкості та командної взаємодії здобувачів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування лідерської компетентності у військовій сфері набуває особливої актуальності в умовах сучасних безпекових викликів та збройної агресії проти України. Як зазначають дослідники, прояв лідерства в бойових умовах є не лише професійною необхідністю, а й ключовою місією, що визначає ефективність виконання завдань. У цьому контексті важливого

military leader is to morally, psychologically and professionally train himself and his subordinates, to unite the personnel and achieve the set goal [7: 4]. Researchers pay special attention to the role of the junior command echelon, which is entrusted with a wide range of tasks - from direct combat operations to the performance of special functions. This requires not only the appropriate level of professional training, but also developed leadership qualities, the ability to make non-standard decisions and act in conditions of uncertainty [4: 8].

In the current conditions of transformation of military education, the emphasis is shifting to the development of leadership qualities of an officer, which involves updating the content and approaches to the training of military specialists, in particular in the system of postgraduate education [5: 2]. At the same time, leadership in the military sphere is considered as a universal phenomenon that manifests itself both in the daily activities of military personnel and during the performance of combat and training tasks [5: 44]. Scientists emphasize that leadership competence should be formed based on moral and ethical values, which are laid in the process of training in higher military educational institutions and improved in practical activities [6: 15]. At the same time, one of the key problems in the development of military leadership is the lack of a single value foundation, which hinders the effectiveness of the functioning of the Armed Forces of Ukraine [8: 80].

An important aspect of training military leaders is the combination of the processes of training and education. The effectiveness of training is ensured under the condition of their interaction, when training acquires an educational character, and education is integrated into the educational process, which contributes to the formation of personal qualities necessary for leadership [9: 32]. Separate studies are devoted to determining the principles of effective organization of basic combined arms training. Among the key ones are systematicity and consistency of training,

значення набуває розвиток характеру, професіоналізму та здатності до самовдосконалення, адже місія військового лідера полягає у моральній, психологічній та професійній підготовці себе і підлеглих, згуртуванні особового складу та досягненні поставленої мети [7: 4]. Особливу увагу дослідники приділяють ролі молодшої командної ланки, на яку покладається широкий спектр завдань – від безпосереднього ведення бойових дій до виконання спеціальних функцій. Це потребує не лише належного рівня професійної підготовки, а й сформованих лідерських якостей, здатності приймати нестандартні рішення та діяти в умовах невизначеності [4: 8].

У сучасних умовах трансформації військової освіти акцент зміщується на розвиток лідерських якостей офіцера, що передбачає оновлення змісту та підходів до підготовки військових фахівців, зокрема у системі післядипломної освіти [5: 2]. Водночас лідерство у військовій сфері розглядається як універсальний феномен, що проявляється як у повсякденній діяльності військовослужбовців, так і під час виконання бойових і навчальних завдань [5: 44]. Науковці підкреслюють, що лідерська компетентність має формуватися на основі морально-етичних цінностей, які закладаються у процесі навчання у вищих військових навчальних закладах та удосконалюються у практичній діяльності [6: 15]. Водночас однією з ключових проблем розвитку військового лідерства визначається відсутність єдиної ціннісної основи, що стримує ефективність функціонування Збройних Сил України [8: 80].

Важливим аспектом підготовки військових лідерів є поєднання процесів навчання і виховання. Ефективність підготовки забезпечується за умови їхньої взаємодії, коли навчання набуває виховного характеру, а виховання інтегрується у навчальний процес, що сприяє формуванню особистісних якостей, необхідних для лідерства [9: 32]. Окремі дослідження присвячені визначенню принципів ефективної

orientation on current combat experience, intensity of practical training, formation of motivation, clarity, modeling of real conditions, as well as a combination of collective and individual approaches. The principle of unity of training and education is important, which provides for the simultaneous development of professional skills and moral and psychological qualities [10: 119].

An essential component of modern training is pre-medical training, which forms the skills of providing emergency medical assistance in extreme conditions and promotes the development of responsibility, stress resistance, critical thinking and the ability to effectively work together [11: 200].

In the current conditions of transformation of the security and defense sector of Ukraine, the need to modernize the personnel training system in accordance with the standards of leading countries in the world is becoming more urgent, which involves the implementation of new approaches focused on the development of leadership qualities, adaptability and the ability to act in conditions of uncertainty [12: 195]. At the same time, the need to form a new generation of military leaders is emphasized, capable of acting effectively both in combat conditions and ensuring the development of the security sector in the post-war period. In this context, the proactive nature of the training of future officers, focused on the formation of the future potential of the Armed Forces of Ukraine, is of particular importance [13: 930].

Thus, the analysis of scientific research indicates significant attention to the problem of forming leadership competence in the military sphere and the implementation of modern approaches to the training of military specialists. At the same time, the role of the ТТВGMT in higher education institutions as a factor in the formation of leadership competence and citizens' readiness for national resistance remains insufficiently researched, which determines the relevance of this study.

організації базової загальновійськової підготовки. Серед ключових виділяються систематичність і послідовність навчання, орієнтація на актуальний бойовий досвід, інтенсивність практичної підготовки, формування мотивації, наочність, моделювання реальних умов, а також поєднання колективного та індивідуального підходів. Важливим є принцип єдності навчання і виховання, який передбачає одночасний розвиток професійних умінь і морально-психологічних якостей [10: 119].

Суттєвим компонентом сучасної підготовки є домедична підготовка, яка формує навички надання допомоги в екстремальних умовах та сприяє розвитку відповідальності, стресостійкості, критичного мислення і здатності до ефективно командної взаємодії [11: 200].

У сучасних умовах трансформації сектору безпеки і оборони України актуалізується необхідність модернізації системи підготовки кадрів відповідно до стандартів провідних країн світу, що передбачає впровадження нових підходів, орієнтованих на розвиток лідерських якостей, адаптивності та здатності діяти в умовах невизначеності [12: 195]. Водночас підкреслюється необхідність формування військових лідерів нової генерації, здатних ефективно діяти як у бойових умовах, так і забезпечувати розвиток сектору безпеки у післявоєнний період. У цьому контексті особливого значення набуває випереджувальний характер підготовки майбутніх офіцерів, орієнтований на формування майбутнього потенціалу Збройних Сил України [13: 930].

Таким чином, аналіз наукових досліджень свідчить про значну увагу до проблеми формування лідерської компетентності у військовій сфері та впровадження сучасних підходів до підготовки військових фахівців. Водночас недостатньо дослідженим залишається питання ролі ТПБЗВП у закладах вищої освіти як чинника формування лідерської компетентності та готовності громадян до національного

Aim of the research is to theoretically substantiate and experimentally verify the impact of TTBGMT in higher education institutions on the formation of leadership competence and readiness of education seekers for national resistance. To achieve the goal, the following tasks have been defined: to analyze the regulatory and legal principles of organizing basic combined military training in higher education institutions; to determine the structural components of leadership competence that are formed in the process of TTBGMT; to develop a toolkit for assessing the impact of TTBGMT on the development of leadership qualities of education seekers; to conduct an empirical study of the impact of TTBGMT on the formation of value orientations, decision-making ability, psychological stability, team interaction and professional readiness; to analyze the results of the study and determine the level of formation of leadership competence; to substantiate the role of basic combined military training as a factor in the formation of readiness for national resistance.

Research methods. To achieve the goal, a complex of general scientific and empirical research methods was used. In particular, an analysis of regulatory documents was used to determine the place of basic military training in the system of preparing citizens for national resistance; generalization of scientific approaches to the formation of leadership competence; as well as empirical methods, in particular, surveys [15].

The empirical study was conducted at the Zhytomyr Ivan Franko State University among higher education applicants who took the TTBGMT in the first semester of the 2025-2026 academic year. Male higher education seekers (MHES) participated in the study, for whom undergoing the TTBGMT is mandatory in accordance with current legislation and who successfully mastered the content of the educational component. The sample size was 91% of the total number of MHES, which ensures

спротиву, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка впливу ТПБЗВП у закладах вищої освіти на формування лідерської компетентності та готовності здобувачів освіти до національного спротиву. Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання:** проаналізувати нормативно-правові засади організації базової загальновійськової підготовки у закладах вищої освіти; визначити структурні компоненти лідерської компетентності, що формуються в процесі ТПБЗВП; розробити інструментарій для оцінки впливу ТПБЗВП на розвиток лідерських якостей здобувачів освіти; здійснити емпіричне дослідження впливу ТПБЗВП на формування ціннісних орієнтацій, здатності до прийняття рішень, психологічної стійкості, командної взаємодії та професійної готовності; проаналізувати результати дослідження та визначити рівень сформованості лідерської компетентності; обґрунтувати роль базової загальновійськової підготовки як чинника формування готовності до національного спротиву.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано комплекс загальнонаукових і емпіричних методів дослідження. Зокрема, застосовано аналіз нормативно-правових документів для визначення місця базової загальновійськової підготовки у системі підготовки громадян до національного спротиву; узагальнення наукових підходів до формування лідерської компетентності; а також емпіричні методи, зокрема опитування [15].

Емпіричне дослідження проводилося на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка серед здобувачів вищої освіти, які проходили ТПБЗВП у першому семестрі 2025-2026 навчального року. У дослідженні взяли участь здобувачі чоловічої статі, для яких проходження ТПБЗВП є обов'язковим відповідно до чинного законодавства та які успішно опанували зміст освітньої компоненти. Обсяг вибірки становив

a sufficient level of representativeness of the results.

The research tool was a structured questionnaire, which included blocks of questions according to the components of leadership competence: cognitive, value-motivational, cognitive-behavioral, psychological, socio-communicative, and professional, as well as an integrated assessment of the impact of training.

Results and discussion. The introduction of the TTBGMT in higher education institutions is carried out in accordance with the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 21, 2024, No. 734, according to which basic military training is integrated into educational programs for training higher education applicants [3]. The typical program of the educational component "Theoretical training of basic military training" was developed and approved by the General Staff of the Armed Forces of Ukraine in agreement with the Ministry of Education and Science of Ukraine. On its basis, higher education institutions develop their own educational programs, which are agreed with the General Staff of the Armed Forces of Ukraine and may contain additional (detailed) requirements for the content and learning outcomes [16].

Analysis of the responses of higher education applicants regarding the awareness of the purpose and regulatory framework of basic military training showed a sufficiently high level of understanding by higher education applicants of the essence, content and meaning of this educational component (Fig. 1). The indicators demonstrate the effectiveness of mastering the theoretical provisions of the TTBGMT and the formation of basic ideas about the role of military training in the national security system.

91% від загальної кількості здобувачів, що забезпечує достатній рівень репрезентативності результатів.

Інструментом дослідження виступив структурований опитувальник, який включав блоки запитань відповідно до компонентів лідерської компетентності: когнітивного, ціннісно-мотиваційного, когнітивно-поведінкового, психологічного, соціально-комунікативного та професійного, а також інтегральної оцінки впливу підготовки.

Виклад основного матеріалу. Запровадження ТПБЗВП у закладах вищої освіти здійснюється на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. № 734, відповідно до якої базова загальновійськова підготовка інтегрована до освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти [3]. Типова програма освітньої компоненти "Теоретична підготовка базової загальновійськової підготовки" розроблена та затверджена Генеральним штабом Збройних Сил України за погодженням з Міністерством освіти і науки України. На її підставі заклади вищої освіти розробляють власні освітні програми, які погоджуються з Генеральним штабом Збройних Сил України та можуть містити додаткові (деталізовані) вимоги до змісту і результатів навчання [16].

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо усвідомлення мети та нормативної основи базової загальновійськової підготовки, засвідчили достатньо високий рівень розуміння здобувачами вищої освіти сутності, змісту та значення даного освітнього компонента (рис. 1). Показники демонструють ефективність засвоєння теоретичних положень ТПБЗВП та формування базових уявлень про роль військової підготовки у системі національної безпеки.

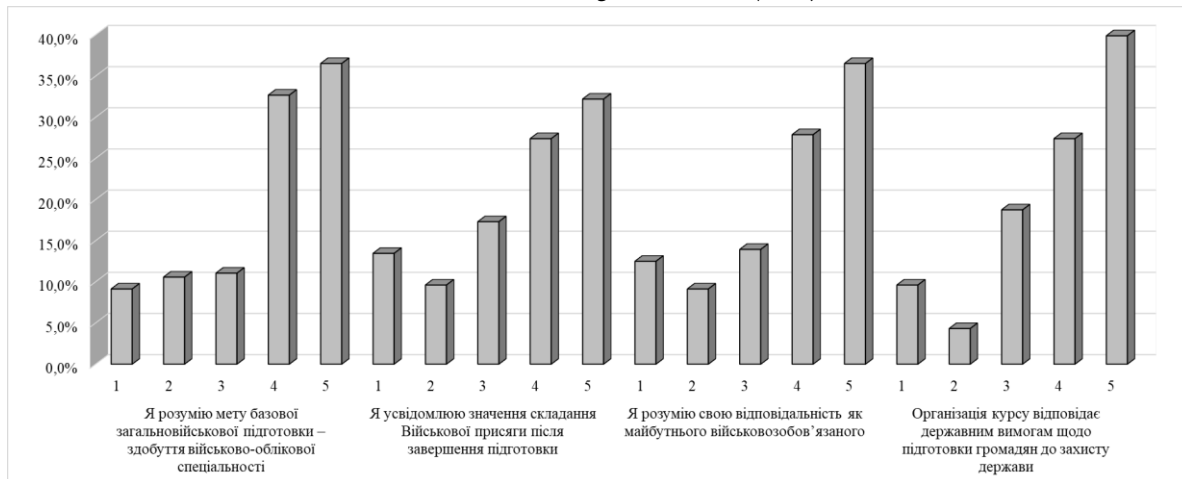

Fig. 1. Level of awareness of the purpose and regulatory framework of BGMT (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

In particular, to the question "I understand the purpose of BGMT – obtaining a military accounting specialty", the share of positive responses is 69.2% (32.7% – "rather agree", 36.5% – "completely agree"), which indicates a clear awareness of the purpose of the training by students. High results were also recorded for the question "The organization of the course meets state requirements for training citizens to defend the state" – 67.3% positive responses (27.4% – "rather agree", 39.9% – "completely agree"), which confirms a positive assessment of the quality of the organization of the educational process. At the same time, to the question "I realize the importance of taking the Military Oath after completing training", the share of positive responses is 59.6%, which is the lowest indicator within the block, but also indicates a generally sufficient level of formation of the relevant ideas.

In general, the values of the indicators vary within 59.6% – 69.2%, which confirms the formation of the cognitive component of leadership competence and the awareness of the importance of TTBGMT in the preparation of future military personnel.

Thus, the results obtained indicate that basic general military training provides not only the transfer of knowledge, but also the formation of students' understanding of their own role, responsibility and the importance of military service, which are important prerequisites for the development of leadership qualities.

Зокрема, на запитання "Я розумію мету базової загальновійськової підготовки – здобуття військово-облікової спеціальності" частка позитивних відповідей становить 69,2% (32,7% – "скоріше згоден", 36,5% – "повністю згоден"), що свідчить про чітке усвідомлення студентами цільового призначення підготовки. Високі результати також зафіксовано на запитання "Організація курсу відповідає державним вимогам щодо підготовки громадян до захисту держави" – 67,3% позитивних відповідей (27,4% – "скоріше згоден", 39,9% – "повністю згоден"), що підтверджує позитивну оцінку якості організації освітнього процесу. Водночас на запитання "Я усвідомлюю значення складання Військової присяги після завершення підготовки" частка позитивних відповідей становить 59,6%, що є найнижчим показником у межах блоку, однак також свідчить про загалом достатній рівень сформованості відповідних уявлень.

Загалом значення показників варіюються в межах 59,6% – 69,2%, що підтверджує сформованість когнітивного компоненту лідерської компетентності та усвідомлення значення ТПБЗВП у підготовці майбутніх військовозобов'язаних.

Таким чином, отримані результати свідчать, що базова загальновійськова підготовка забезпечує не лише передачу знань, а й формування у студентів розуміння власної ролі, відповідальності та значення військової служби, що є важливими передумовами розвитку лідерських якостей.

Within the block "Value and Responsible Leadership", the results obtained indicate the positive impact of TTBGMT on the formation of a responsible attitude to activity, orientation to team results, adherence to moral and legal norms and readiness to make decisions in difficult conditions in higher education applicants (Fig. 2). The indicators demonstrate the formation of the value component of leadership competence. In particular, to the question "I understand that military leadership is based on moral and legal norms", the share of positive answers is 64.4% (25.0% – "rather agree", 39.4% – "completely agree"), which is the highest indicator within the block and indicates a formed awareness of the normative and value principles of leadership activity. High results were also recorded for the question "I am ready to act in a team in conditions of increased risk" – 58.2% of positive responses (21.2% – "rather agree", 37.0% – "completely agree"), which confirms the readiness for joint activities in difficult conditions. At the same time, slightly lower indicators are observed for the question "I focus on the success of the team, not only on my own achievements" – 55.3%, which indicates the need for further development of team orientation as a component of leadership. In general, the values of the indicators vary within 55.3% – 64.4%, which confirms the gradual formation of responsible behavior, readiness to comply with norms and orientation to collective results.

У межах блоку "Ціннісне та відповідальне лідерство" отримані результати свідчать про позитивний вплив ТПБЗВП на формування у здобувачів вищої освіти відповідального ставлення до діяльності, орієнтації на командний результат, дотримання морально-правових норм та готовності до прийняття рішень у складних умовах (рис. 2). Показники демонструють сформованість ціннісного компоненту лідерської компетентності. Зокрема, на запитання "Я розумію, що військове лідерство базується на моральних і правових нормах" частка позитивних відповідей становить 64,4% (25,0% – "скоріше згоден", 39,4% – "повністю згоден"), що є найвищим показником у межах блоку та свідчить про сформоване усвідомлення нормативно-ціннісних засад лідерської діяльності. Високі результати також зафіксовано на запитання "Я готовий(а) діяти в команді в умовах підвищеного ризику" – 58,2% позитивних відповідей (21,2% – "скоріше згоден", 37,0% – "повністю згоден"), що підтверджує готовність до спільної діяльності в складних умовах. Водночас дещо нижчі показники спостерігаються щодо запитання "Я орієнтуюся на успіх команди, а не лише на власні досягнення" – 55,3%, що свідчить про необхідність подальшого розвитку командної орієнтації як складової лідерства.

Загалом значення показників варіюються в межах 55,3% – 64,4%, що підтверджує поступове формування відповідальної поведінки, готовності до дотримання норм та орієнтації на колективний результат.

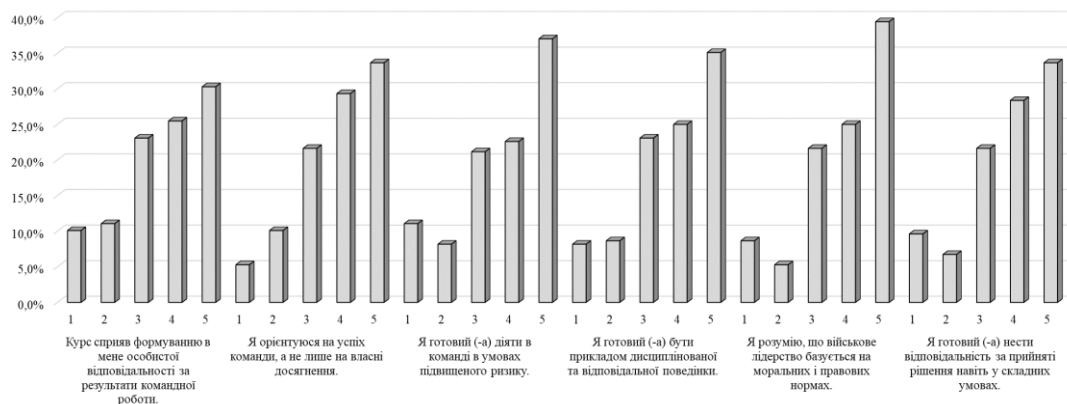

Fig. 2. Level of formation of value-based and responsible leadership of higher education seekers (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

Thus, the results of the study indicate that basic military training contributes to the formation of a leadership value foundation in education seekers, which is manifested in responsibility, discipline, moral maturity and readiness to act in the interests of the team and the state.

Studies of indicators characterizing the ability to make decisions and critical thinking have shown a generally positive impact of ТПБЗВП on the development of higher education seekers' skills to analyze the situation, assess risks and act in conditions of uncertainty (Fig. 3). The indicators of this block vary within 51.9% – 70.6%, which indicates a sufficient level of formation of the cognitive-behavioral components of leadership competence.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що базова загальновійськова підготовка сприяє формуванню у здобувачів освіти ціннісного підґрунтя лідерства, яке проявляється у відповідальності, дисциплінованості, моральній зрілості та готовності діяти в інтересах команди і держави.

Дослідження показників, що характеризують здатність до прийняття рішень та критичного мислення, засвідчили загалом позитивний вплив ТПБЗВП на розвиток у здобувачів вищої освіти вмій аналізувати ситуацію, оцінювати ризики та діяти в умовах невизначеності (рис. 3). Показники цього блоку варіюються в межах 51,9% – 70,6%, що свідчить про достатній рівень сформованості когнітивно-поведінкових компонентів лідерської компетентності.

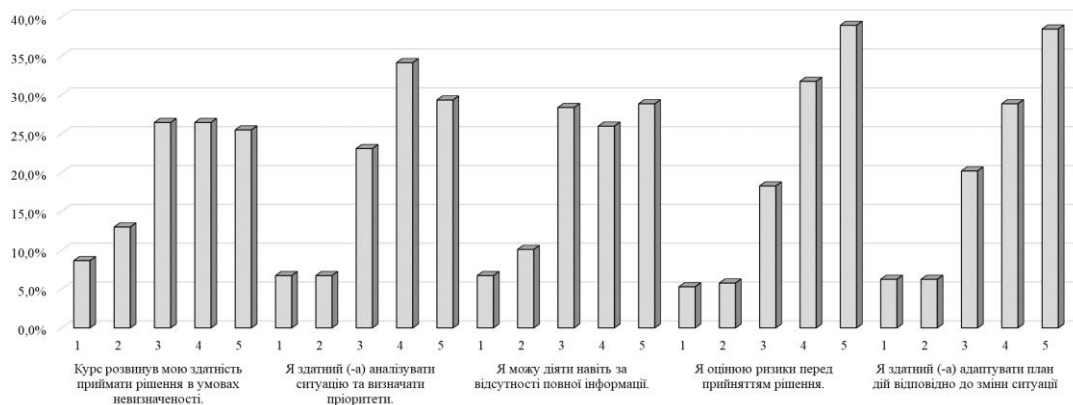

Fig. 3. Level of development of decision-making and critical thinking abilities (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

In particular, the share of positive responses to the question "I assess risks before making a decision" is 70.6% (31.7% – "rather agree", 38.9% – "completely agree"), which is the highest indicator in this block and indicates the development of students' ability to make informed decisions.

At the same time, 51.9% of respondents answered positively to the question "The course developed my ability to make decisions in conditions of uncertainty", which is the lowest indicator within the block. This gives grounds to believe that it is the development of skills to act in conditions of incomplete certainty that requires further strengthening in the content and methodology of ТПБЗВП.

Overall, the results obtained confirm that ТПБЗВП contributes to the formation

Зокрема, на запитання "Я оцінюю ризики перед прийняттям рішення" частка позитивних відповідей становить 70,6% (31,7% – "скоріше згоден", 38,9% – "повністю згоден"), що є найвищим показником у цьому блоці та свідчить про розвиток у студентів здатності до обґрунтованого прийняття рішень.

Водночас на запитання "Курс розвинув мою здатність приймати рішення в умовах невизначеності" позитивно відповіли 51,9% респондентів, що є найнижчим показником у межах блоку. Це дає підстави вважати, що саме розвиток умій діяти в умовах неповної визначеності потребує подальшого посилення у змісті та методиці ТПБЗВП.

Загалом отримані результати підтверджують, що ТПБЗВП сприяє

of the ability of students to analyze the situation, determine priorities, assess risks and adapt the action plan in accordance with changing circumstances, which are important components of leadership competence.

Assessment of the level of psychological resilience of higher education applicants showed positive dynamics of the development of emotional self-regulation, readiness to act in stressful conditions and support others in crisis situations (Fig. 4). The indicators demonstrate the formation of important psychological components of leadership competence.

формуванню в здобувачів освіти здатності аналізувати ситуацію, визначати пріоритети, оцінювати ризики та адаптувати план дій відповідно до зміни обставин, що є важливими складовими лідерської компетентності.

Оцінювання рівня психологічної стійкості здобувачів вищої освіти засвідчило позитивну динаміку розвитку емоційної саморегуляції, готовності діяти в стресових умовах та підтримувати інших у кризових ситуаціях (рис. 4). Показники демонструють сформованість важливих психологічних компонентів лідерської компетентності.

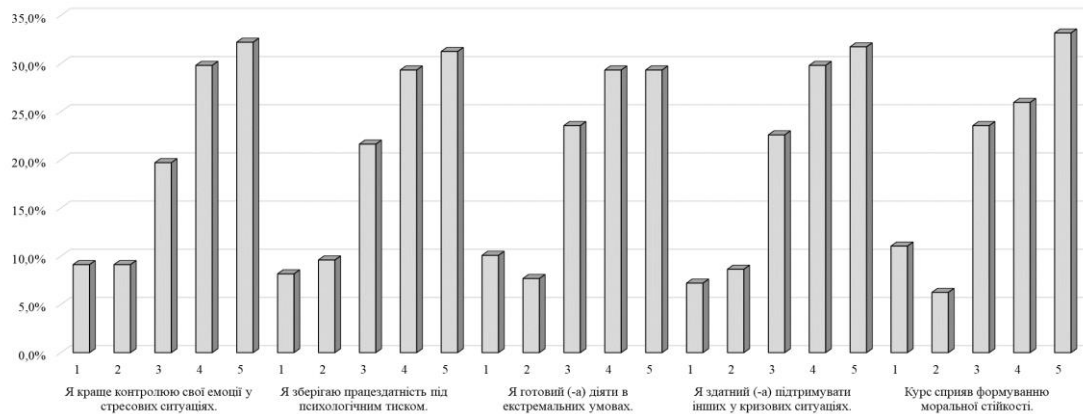

Fig. 4. Level of development of psychological resilience of higher education applicants (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

In particular, to the question "The course contributed to the formation of moral resilience", the share of positive responses is 59.2% (26.0% – "rather agree", 33.2% – "completely agree"), which is the highest indicator within the block and indicates a significant impact of the BGMT on the development of the internal resilience of the individual. At the same time, 62.0% of respondents answered positively to the question "I control my emotions better in stressful situations" (29.8% – "rather agree", 32.2% – "completely agree"), which confirms the formation of emotional regulation skills. In general, the values of the indicators vary within 52.9% – 62.0%, which indicates a sufficient level of development of psychological resilience and readiness to act in conditions of increased stress.

Thus, the results of the study confirm that the TTBGMT contributes to the

Зокрема, на запитання "Курс сприяв формуванню моральної стійкості" частка позитивних відповідей становить 59,2% (26,0% – "скоріше згоден", 33,2% – "повністю згоден"), що є найвищим показником у межах блоку та свідчить про значний вплив БЗВП на розвиток внутрішньої стійкості особистості. Водночас на запитання "Я краще контролюю свої емоції у стресових ситуаціях" позитивно відповіли 62,0% респондентів (29,8% – "скоріше згоден", 32,2% – "повністю згоден"), що підтверджує формування навичок емоційної регуляції. Загалом значення показників варіюються в межах 52,9% – 62,0%, що свідчить про достатній рівень розвитку психологічної стійкості та готовності діяти в умовах підвищеного навантаження.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що ТПБЗВП сприяє формуванню психологічної витривалості, здатності до самоконтролю, підтримки інших та ефективної діяльності в складних

formation of psychological endurance, the ability to self-control, support others and effective activity in difficult and stressful conditions, which are important characteristics of a modern leader.

The analysis of the survey results, which concerned team interaction and informal influence, showed a positive impact of basic combined arms training on the development of communication skills, the ability to organize joint activities and implement informal leadership (Fig. 5). The indicators demonstrate the formation of important socio-behavioral components of leadership competence.

In particular, to the question "I am able to resolve conflicts constructively" the share of positive answers is 66.4% (33.2% – "rather agree", 33.2% – "completely agree"), which is the highest indicator within the block and indicates the formation of skills for effective interaction in difficult interpersonal situations. High results were also recorded for the question "I communicate effectively in a team" – 64.9% of positive responses (31.7% – "rather agree", 33.2% – "completely agree"), which confirms the development of communicative competence. In general, the values of the indicators vary within 55.8% – 66.4%, which indicates a sufficient level of formation of the ability to interact, organize group activities and exert influence in the team.

і стресових умовах, що є важливими характеристиками сучасного лідера.

Опрацювання результатів опитування, які стосувалися командної взаємодії та неформального впливу, засвідчило позитивний вплив базової загальновійськової підготовки на розвиток комунікативних умінь, здатності до організації спільної діяльності та здійснення неформального лідерства (рис. 5). Показники демонструють сформованість важливих соціально-поведінкових компонентів лідерської компетентності.

Зокрема, на запитання "Я здатний(а) конструктивно вирішувати конфлікти" частка позитивних відповідей становить 66,4% (33,2% – "скоріше згоден" 33,2% – "повністю згоден"), що є найвищим показником у межах блоку та свідчить про сформованість навичок ефективною взаємодії у складних міжособистісних ситуаціях. Високі результати також зафіксовано на запитання "Я ефективно комунікую в команді" – 64,9% позитивних відповідей (31,7% – "скоріше згоден", 33,2% – "повністю згоден"), що підтверджує розвиток комунікативної компетентності.

Загалом значення показників варіюються в межах 55,8% – 66,4%, що свідчить про достатній рівень сформованості здатності до взаємодії, організації групової діяльності та здійснення впливу в колективі.

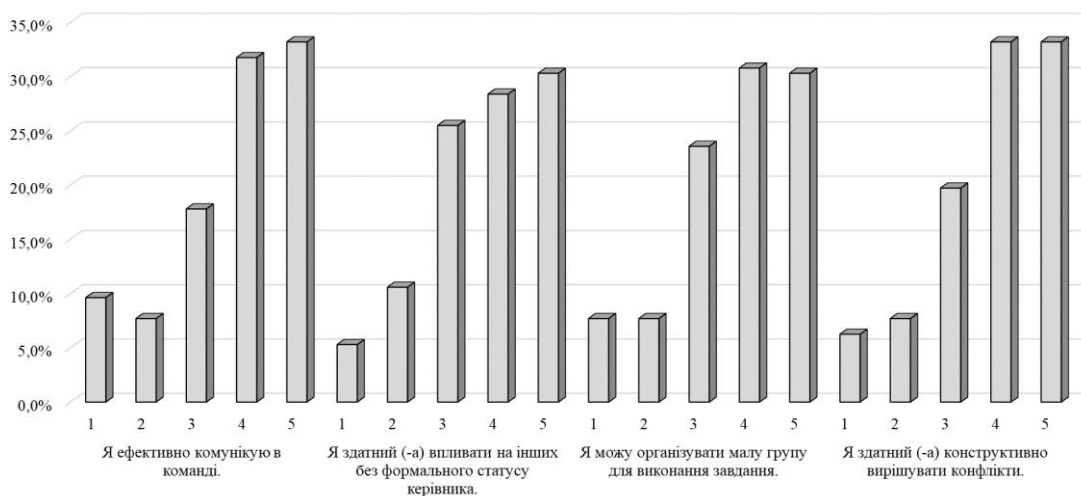

Fig. 5. Level of formation of team interaction and informal leadership (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

Thus, the results of the study confirm that the TBGMT contributes to the development of teamwork skills, informal leadership, effective communication and constructive conflict resolution, which are key components of leadership competence.

The results of the survey, which concerned the professional readiness of higher education graduates, demonstrated the positive impact of basic combined military training on the formation of basic knowledge, practical skills and awareness of one's role in the system of ensuring the state's defense (Fig. 6). The indicators demonstrate the formation of key professional competencies necessary to perform the functions of a conscript.

In particular, to the question "I understand the importance of observing the norms of international humanitarian law" the share of positive answers is 68.2% (26.9% – "rather agree", 41.3% – "completely agree"), which is the highest indicator within the block and indicates the formation of legal awareness. High results were also recorded for the question "I understand the principles of mine safety and engineering protection" – 66.3% of positive responses (29.3% – "rather agree", 37.0% – "completely agree"), which confirms the effectiveness of mastering specialized knowledge. At the same time, slightly lower indicators are observed for the question "I am aware of my role in the collective security system" – 62.5%, which indicates the need to further strengthen the awareness of collective responsibility. In general, the values of the indicators vary between 62.5% – 68.2%, which indicates a sufficient level of formation of professional readiness of education seekers.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що ТПБЗВП сприяє розвитку навичок командної роботи, неформального лідерства, ефективної комунікації та конструктивного розв'язання конфліктів, що є ключовими складовими лідерської компетентності.

Результати опитування, які стосувалися професійної готовності здобувачів вищої освіти, засвідчили позитивний вплив базової загальновійськової підготовки на формування базових знань, практичних умінь та усвідомлення своєї ролі в системі забезпечення оборони держави (рис. 6). Показники демонструють сформованість ключових професійних компетентностей, необхідних для виконання функцій військовозобов'язаного.

Зокрема, на запитання "Я розумію значення дотримання норм міжнародного гуманітарного права" частка позитивних відповідей становить 68,2% (26,9% – "скоріше згоден", 41,3% – "повністю згоден"), що є найвищим показником у межах блоку та свідчить про сформованість правової свідомості. Високі результати також зафіксовано на запитання "Я розумію принципи мінної безпеки та інженерного захисту" – 66,3% позитивних відповідей (29,3% – "скоріше згоден", 37,0% – "повністю згоден"), що підтверджує ефективність засвоєння спеціалізованих знань. Водночас дещо нижчі показники спостерігаються щодо запитання "Я усвідомлюю свою роль у системі колективної безпеки" – 62,5%, що вказує на потребу подальшого посилення усвідомлення колективної відповідальності.

Загалом значення показників варіюються в межах 62,5% – 68,2%, що свідчить про достатній рівень сформованості професійної готовності здобувачів освіти.

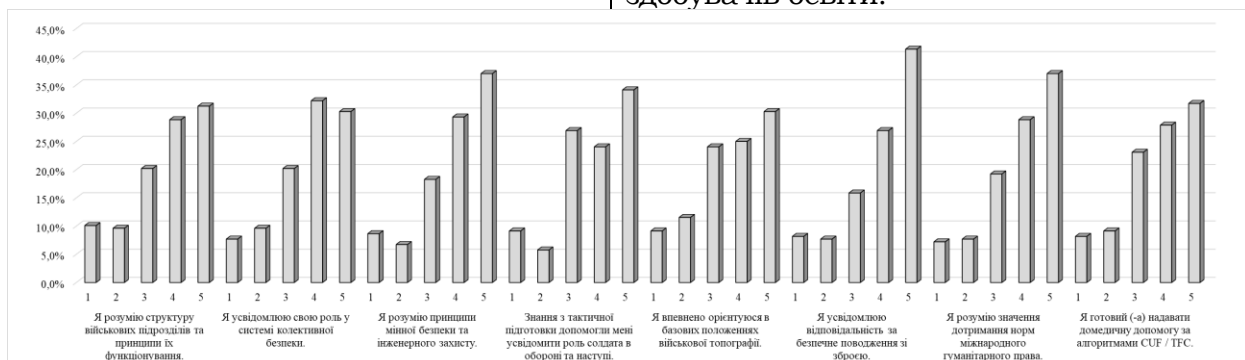

Fig. 6. Level of professional readiness of higher education seekers (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

Thus, the results of the study confirm that the TTBGMT provides the formation of basic professional knowledge, legal culture, practical skills and readiness to perform tasks in the field of national security, which is an important component of leadership competence.

The generalization of the results on the integral assessment of the impact of the TTBGMT showed a positive perception by education seekers of its role in the formation of leadership qualities, civic position and psychological readiness for actions in the field of national security (Fig. 7). The indicators reflect the generalized effect of training as a comprehensive educational component.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що ТПБЗВП забезпечує формування базових професійних знань, правової культури, практичних навичок і готовності до виконання завдань у сфері національної безпеки, що є важливою складовою лідерської компетентності.

Узагальнення результатів щодо інтегральної оцінки впливу ТПБЗВП засвідчило позитивне сприйняття здобувачами освіти її ролі у формуванні лідерських якостей, громадянської позиції та психологічної готовності до дій у сфері національної безпеки (рис. 7). Показники відображають узагальнений ефект підготовки як комплексного освітнього компонента.

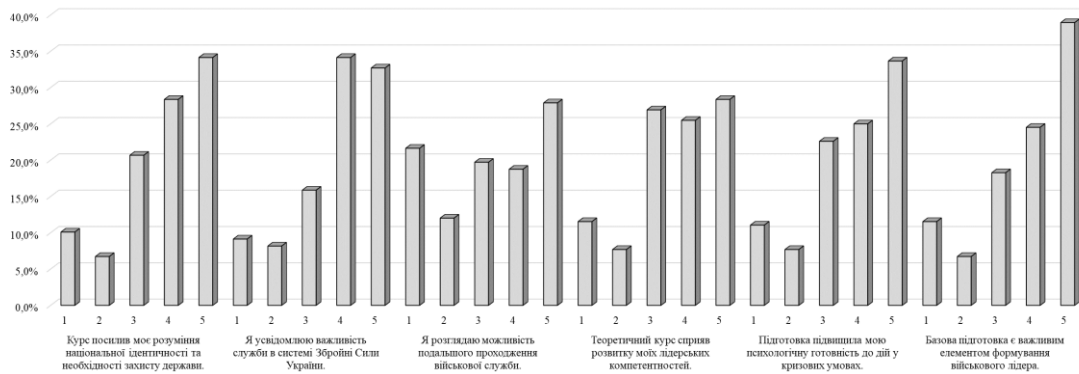

Fig. 7. Integral assessment of the impact of BGMT on the formation of leadership competence (1 – completely disagree, 2 – rather disagree, 3 – difficult to answer, 4 – rather agree, 5 – completely agree)

In particular, to the question "BGMT is an important element in the formation of a military leader", the share of positive responses is 63.4% (24.5% – "rather agree", 38.9% – "completely agree"), which is the highest indicator within the block and confirms the awareness of the significance of BGMT. High results were also recorded for the question "Training increased my psychological readiness to act in crisis conditions" – 58.7% positive responses (25.0% – "rather agree", 33.7% – "completely agree"), which indicates the effectiveness of training in building resilience. At the same time, to the question "I am considering the possibility of further military service", the share of positive responses is 46.7%, which is the lowest indicator within the block and indicates the presence of restraining factors in the professional self-determination of students.

Зокрема, на запитання "Базова підготовка є важливим елементом формування військового лідера" частка позитивних відповідей становить 63,4% (24,5% – "скоріше згоден", 38,9% – "повністю згоден"), що є найвищим показником у межах блоку та підтверджує усвідомлення значущості БЗВП. Високі результати також зафіксовано на запитання "Підготовка підвищила мою психологічну готовність до дій у кризових умовах" – 58,7% позитивних відповідей (25,0% – "скоріше згоден", 33,7% – "повністю згоден"), що свідчить про ефективність підготовки у формуванні стійкості. Водночас на запитання "Я розглядаю можливість подальшого проходження військової служби" частка позитивних відповідей становить 46,7%, що є найнижчим показником у межах блоку та вказує на

In general, the values of the indicators vary between 46.7% – 63.4%, which indicates the formation of the basic level of leadership competence and the positive, but uneven impact of the TTBGMT.

Thus, the results of the study confirm that basic combined military training has a comprehensive impact on the formation of leadership qualities, contributes to the development of civic consciousness, psychological readiness and understanding of the role of military service, while outlining areas for further improvement.

Analysis of generalized responses regarding the assessment of the significance of TTBGMT for the formation of a future military leader and defender of the state indicates a predominantly positive perception of its role among higher education students. The data obtained demonstrates a high level of recognition of the significance of TTBGMT as a component of the professional and civic development of an individual (Fig. 8).

Thus, the largest share of respondents (30%) believes that TTBGMT is an important component of professional and civic training of young people. Another 27% of respondents define it as an extremely important element of the formation of a responsible citizen and potential leader. Thus, a total of 57% of higher education applicants highly appreciate the importance of basic combined military training, which indicates its significant impact on the formation of leadership competence, civic awareness and readiness to perform duties in the field of national security.

At the same time, 24% of respondents note that TTBGMT has some benefits, but needs improvement to achieve a full-fledged leadership effect. This indicates the presence of potential for increasing the effectiveness of training, in particular by improving the content, teaching methods and practical orientation of the educational process.

A certain share of respondents (13%) considers TTBGMT as a formal requirement rather than a real factor in leadership development, and 6% consider it ineffective. The presence of such

наявність стримуючих факторів у професійному самовизначенні студентів.

Загалом значення показників варіюються в межах 46,7% – 63,4%, що свідчить про сформованість базового рівня лідерської компетентності та позитивний, але нерівномірний вплив ТПБЗВП.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що базова загальновійськова підготовка має комплексний вплив на формування лідерських якостей, сприяє розвитку громадянської свідомості, психологічної готовності та розуміння ролі військової служби, водночас окреслюючи напрями для подальшого вдосконалення.

Аналіз узагальнених відповідей щодо оцінки значущості ТПБЗВП для формування майбутнього військового лідера та захисника держави свідчить про переважно позитивне сприйняття її ролі серед здобувачів вищої освіти. Отримані дані демонструють високий рівень визнання значущості ТПБЗВП як складової професійного та громадянського становлення особистості (рис. 8).

Зокрема, найбільша частка респондентів (30%) вважає, що ТПБЗВП є важливою складовою професійної та громадянської підготовки молоді. Ще 27% опитаних визначають її як надзвичайно важливий елемент формування відповідального громадянина та потенційного лідера. Таким чином, сукупно 57% здобувачів вищої освіти високо оцінюють значення базової загальновійськової підготовки, що свідчить про її вагомий вплив на формування лідерської компетентності, громадянської свідомості та готовності до виконання обов'язків у сфері національної безпеки.

Водночас 24% респондентів зазначають, що ТПБЗВП має певну користь, однак потребує вдосконалення для досягнення повноцінного лідерського ефекту. Це вказує на наявність потенціалу для підвищення ефективності підготовки, зокрема шляхом удосконалення змісту, методів навчання та практичної спрямованості освітнього процесу.

assessments indicates the heterogeneity of the perception of training and emphasizes the need to strengthen the motivational component, practical significance, and individualization of the educational process.

Певна частка опитаних (13%) розглядає ТПБЗВП як радше формальну вимогу, ніж реальний чинник розвитку лідерства, а 6% вважають її малоефективною. Наявність таких оцінок свідчить про неоднорідність сприйняття підготовки та підкреслює необхідність посилення мотиваційного компоненту, практичної значущості та індивідуалізації навчального процесу.

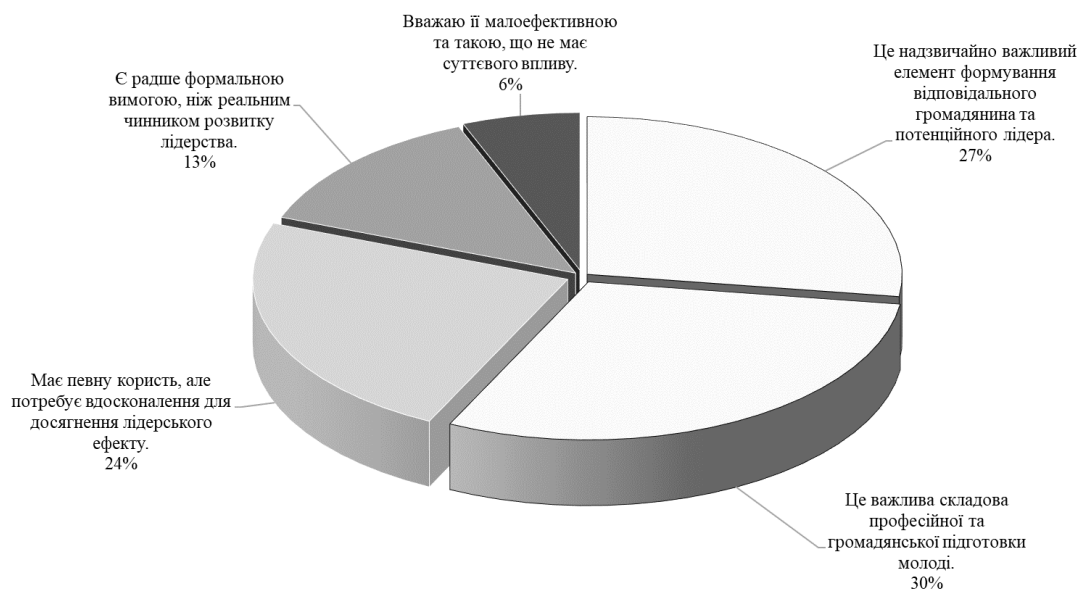

Fig. 8. Assessment of the significance of the TTBGMT in the formation of the future military leader and defender of the state

Conclusions and research perspectives. The results of the study confirm that TTBGMT is an important educational component that ensures the formation of key components of leadership competence of higher education students. Its positive impact on the development of responsibility, value orientations, decision-making ability, psychological resilience, team interaction and basic professional readiness has been established. The results obtained indicate that TTBGMT contributes not only to the assimilation of theoretical knowledge, but also to the formation of awareness among education students of their own role as future military conscripts, readiness to fulfill duties in the field of national security and the development of leadership qualities necessary in the conditions of modern challenges. At the same time, considering

Висновки та перспективи досліджень. Результати проведеного дослідження підтверджують, що ТПБЗВП є важливим освітнім компонентом, який забезпечує формування ключових складових лідерської компетентності здобувачів вищої освіти. Встановлено її позитивний вплив на розвиток відповідальності, ціннісних орієнтацій, здатності до прийняття рішень, психологічної стійкості, командної взаємодії та базової професійної готовності. Отримані результати свідчать, що ТПБЗВП сприяє не лише засвоєнню теоретичних знань, а й формуванню у здобувачів освіти усвідомлення власної ролі як майбутніх військовозобов'язаних, готовності до виконання обов'язків у сфері національної безпеки та розвитку лідерських якостей, необхідних в умовах сучасних викликів.

modern approaches to reforming the system of training citizens, in particular initiatives to introduce the educational component "Fundamentals of National Resistance", it is advisable to rethink the content of the BGMT [14]. The emphasis is planned to shift towards the formation of universal competencies necessary for every citizen: pre-medical training, critical thinking, digital awareness, psychological resilience and readiness to act in emergency situations. In this context, the BGMT (or its transformed format) should be considered not as a tool for narrow-profile military training, but as an important component of civic education aimed at forming a conscious, responsible and prepared citizen for the challenges of modernity.

Prospects for further research lie in studying the effectiveness of updated approaches to training students within the educational component "Fundamentals of National Resistance", as well as in developing methods aimed at strengthening the practical component and individualization of the educational process.

Водночас, з урахуванням сучасних підходів до реформування системи підготовки громадян, зокрема ініціатив щодо запровадження освітньої компоненти "Основи національного спротиву", доцільним є переосмислення змісту БЗВП [14]. Акцент плановано змістити у бік формування універсальних компетентностей, необхідних кожному громадянину: домедичної підготовки, критичного мислення, цифрової обізнаності, психологічної стійкості та готовності діяти в умовах надзвичайних ситуацій. У цьому контексті БЗВП (або її трансформований формат) повинна розглядатися не як інструмент вузькопрофільної військової підготовки, а як важлива складова громадянської освіти, спрямована на формування свідомого, відповідального та підготовленого до викликів сучасності громадянина.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні ефективності оновлених підходів до підготовки здобувачів освіти в межах освітньої компоненти "Основи національного спротиву", а також у розробленні методик, спрямованих на посилення практичної складової та індивідуалізації освітнього процесу.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. *Pro viiskovyi oboviazok i viiskovu sluzhbu. Zakon Ukrainy № 2233-XII (2026) (Ukraine) [On Military Duty and Military Service. Law of Ukraine No. 2233-XII (2026) (Ukraine)]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> [in Ukrainian].
2. *Pro osnovy natsionalnoho sprotyvu. Zakonu Ukrainy № 1702-IX (2025) (Ukraine) [On the foundations of national resistance. Law of Ukraine No. 1702-IX (2025) (Ukraine)]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> [in Ukrainian].
3. *Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia bazovoi zahalnoviiskovoi pidhotovky hromadian Ukrainy, yaki zdobuvaiut vyshchu osvitu, ta politseiskykh. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid № 734 (2024) (Ukraine) [On approval of the Procedure for conducting basic combined military training for citizens of Ukraine who are pursuing higher education and police officers. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 734 (2024) (Ukraine)]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2024-%D0%BF#n11> [in Ukrainian].
4. Buriak, I. (2025). Model udoskonalenoї bahatorivnevoї systemy pidhotovky riadovoho ta serzhantskoho skladu Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Model of an improved multi-level training system for privates and non-commissioned officers of the National Guard of Ukraine]. *Chest i zakon – Honor and Law*, 3(94), 8-15. DOI: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2025/3/94/349217> [in Ukrainian].

5. Karpenko, V.S. (2023). Rozvytok liderskoi kompetentnosti ofitseriv Desantno-shturmovykh viisk u systemi pislidyplomnoi osvity [Development of leadership competence of officers of the Airborne Assault Forces in the postgraduate education system. *Candidate's thesis*. Kyiv: Natsionalnyi universytet oborony Ukrainy. Retrieved from: <https://nuou.org.ua/assets/documents/dr-kep-karp-23.pdf> [in Ukrainian].
6. Boiko, O. (2017). Tsinnisna kontsepsiia formuvannia liderskoi kompetentnosti maibutnykh ofitseriv Zbroinykh Syl Ukrainy u VVNZ [Value concept of forming leadership competence of future officers of the Armed Forces of Ukraine in MHEI]. *Viiskova osvita – Military education*, 2(36), 7-18. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2017-2/7-18> [in Ukrainian].
7. *Doktryna rozvytku viiskovoho liderstva u Zbroinykh Sylakh Ukrainy. Zatverdzheno Nachalnykom Heneralnoho shtabu Zbroinykh Syl Ukrainy VKP 7-00(03).01 (2020). (Ukraine) [Doctrine of the Development of Military Leadership in the Armed Forces of Ukraine. Approved by the Chief of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine VKP 7-00(03).01 (2020). (Ukraine)]*. Retrieved from: https://kzmi.mil.gov.ua/images/stories/public_info/Doktryna_rozvytku_viyskovoho_lid_erstva_v_ZSU.pdf [in Ukrainian].
8. Boiko, O.V. (2020). *Teoriia i metodyka formuvannia liderskoi kompetentnosti ofitseriv Zbroinykh syl Ukrainy [Theory and methodology of forming leadership competence of officers of the Armed Forces of Ukraine]: monohrafiia*. Zhytomyr: Vydavnytstvo O.O. Yevenok [in Ukrainian].
9. Boiko, O.V. (2018). Pedahohichni umovy vprovadzhenia u navchalno-vykhovnyi protses vyshchykh viiskovykh zakladiv osvity metodyky formuvannia liderskoi kompetentnosti maibutnykh ofitseriv [Pedagogical conditions for introducing methods for forming leadership competence of future officers into the educational process of higher military educational institutions]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky – Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*, 4(95), 32-40. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.4\(95\).2018.32-40](https://doi.org/10.35433/pedagogy.4(95).2018.32-40) [in Ukrainian].
10. Cherepakha, R.E., Biletskyi, S.V., & Rudakov, S.V. (2025). Bazova zahalnoviiskova pidhotovka yak skladova zabezpechennia mobilizatsiinoho resursu [BGMT as a component of ensuring mobilization resources]. U Sluzhbovo-boiova diialnist syl sektoru bezpeky ta oborony derzhavy: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy – *In Service and combat activities of the forces of the security and defense sector of the state: current state, problems and prospects*. Zolochiv: Vyd-vo NANHU, 118-120. Retrieved from: <https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/26172/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%BA%D0%B0%D1%84%20%D0%97%D0%94%D0%91%20%D0%9D%D0%9D%D0%86%D0%97%D0%94%D0%91%202025.pdf> [in Ukrainian].
11. Sokulskyi, I.M. & Dunaievska, O.F. (2025). Domedychna pidhotovka yak vazhlyva skladova pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity [Pre-medical training as an important component of the preparation of higher education applicants]. *Synergy of Knowledge: Innovations at the Intersection of Disciplines*. Dnipro: FOP Marenichenko V.V., 200-201. [in English].
12. Biletskyi, S., & Cherepakha, R. (2025). Bazova zahalnoviiskova pidhotovka yak skladova sektoru bezpeky y oborony v chastyni zakhystu krytychnoi informatsiinoi infrastruktury [BGMT as a component of the security and defense sector in terms of protecting critical information infrastructure]. *Propilei prava ta bezpeky – Propylaea of Law and Security*, 8, 194-195. DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2025.8.47> [in Ukrainian].
13. Dyiak, V.V., Markova, S.V., & Volobuiev, V.V. (2024). Kontsepsiia viiskovoho liderstva v Ukraini ta krainakh yevroatlantychnoho prostoru [Concepts of military leadership in Ukraine and the Euro-Atlantic countries]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii – Scientific innovations and advanced technologies*, 4(32), 928-937. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-928-937](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-928-937) [in Ukrainian].

14. Pro kurs BZVP ta "Osnovy natsionalnoho sprotyvu" dlia studentiv: roziasnennia MON (2025, Lypen 03). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [About the course of the BGMT and "Fundamentals of National Resistance" for students: clarification of the Ministry of Education and Science (2025, July 03). Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/news/pro-kurs-bzvp-ta-osnovy-natsionalnoho-sprotyvu-dlia-studentiv-roziasnennia-mon> [in Ukrainian].

15. Dubaseniuk, O.A., & Myronchuk, N.M. (2025). *Metodolohiia pedahohichnykh doslidzhen ta akademichna dobrochesnist v osvitnii haluzi* [Methodology of pedagogical research and academic integrity in the educational field]: navch.-metod. posib., 2-he vyd., pererob. i dop. Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka. Retrieved from: <https://eprints.zu.edu.ua/43494/1/1.pdf> [in Ukrainian].

16. Boreiko, O., & Mychka, I. (2025). *Prohrama navchalnoi dystsypliny oboviazkovoї osvitnoi komponenty Teoretychna pidhotovka bazovoї zahalnoviiskovoї pidhotovky* [Curriculum of the compulsory educational component Theoretical training of basic combined arms training]. Zhytomyr. [Retrieved from] <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/TeachingProgram/254/swyejshn.pdf> [in Ukrainian].

Received: February 25, 2026

Accepted: March 17, 2026

Published: March 27, 2026

